

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	10/2-96
		Датум:
		19. 10. 2015.

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Ванредни професор др Бисера Јевтић
2. Доцент др Марија Јовановић
3. Доцент др Зоран Станковић

2. Одлука Већа департмана за педагогију број 10/2-42 од 09. јуна 2015. године.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме
Сања Братислав Вучићевић
2. Година уписа на мастер академске студије
2014/2015.
3. Назив студијског програма
Мастер академске студије педагогије

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

Физичко насиље као облик вршњачког насиља

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Структура мастер рада који представља теоријско-квалитативно истраживање састоји се из теоријско-методолошке оријентације, теоријске интерпретације, закључних разматрања и литературе. Теоријско-квалитативни оквир истраживања чине следеће целине:

УВОД

I ТЕОРИЈСКО – МЕТОДОЛОШКА ОРЈЕНТАЦИЈА

1. Проблем истраживања
2. Предмет истраживања
3. Циљ истраживања
4. Задаци истраживања
5. Методе, технике и инструменти истраживања
6. Ток истраживања

II ТЕОРИЈСКА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА

1.ТЕРМИНОЛОШКО ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

2. Вршњачко насиље у школи
 - 2.1 Вршњачко насиље као колективни чин
3. Породица као фактор вршњачког насиља
4. Како школа подстиче а како сузбија вршњачко насиље
5. Учесталост вршњачког насиља
6. Физичко насиље између вршњака
7. Актери у физичком насиљу
 - 7.1 Жртве физичког насиља
 - 7.2 Улога насилника у физичком насиљу
8. Облици физичког насиља
 - 8.1 Туче и масакр као вид физичког насиља
9. Узроци појаве физичког насиља међу вршњацима
 - 9.1 Насиље у породици као узрок физичког вршњачког насиља

9.2 Школско окружење и физичко насиље

9.3 Утицај медија на физичко насиље вршњака

9.4 Повезаност вредности и физичког насиља између вршњака

9.5 Морално дистанцирање или оправдање насилног понашања између вршњака

10. Дечије препознавање физичког насиља

11. Последице вршњачког насиља и физичког насиља као доминантног облика насиља

12. Превенција вршњачког и физичког насиља у школи

12.1. Постојећи програми за превенцију насиља ученика у школама

13. Досадашња истраживања

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ЛИТЕРАТУРА

Закључак представља есенцијалну интегрисаност добијених резултата квалитативног истраживања и теоријско-методолошке оријентације.

Укупан број коришћених библиографских јединица у раду износи 73, од чега је коришћена у великој мери и инострана литература на енглеском и другим релевантним језицима.

Укупан број страница мастер рада, укључујући литературу, износи 106.

У ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

Вршњачко насиље је веома заступљено у савременом друштву. Насиље у школи, насиље међу вршњацима представља проблем са којим се суочава велики број ученика, проблем који захтева ангажовање родитеља, наставника и стручних сарадника, јер само на тај начин могуће је проблем решити на најадекватнији начин. Вршњачко насиље код деце доводи до бројних негативних последица, последица које се одражавају како на физичко, тако и на психичко функционисање једне особе. Насиље утиче на целовити, свестрани развој једне особе.

Као један од доминантних и најчешће заступљених облика вршњачког насиља наводи се физичко насиље. Овај облик насиља доводи до бројних последица које негативно утичу на социјални и емоционални живот детета, ствара последице које често изазивају стварање

баријера за правилну интеграцију ученика у школској средини. Физичко насиље доводи до препрека при социјалној интеграцији, утиче на стварање бројних предрасуда често доводи до дискриминације између ученика. Истраживањем проблема вршњачког насиља, истраживањем физичког вршњачког насиља као најчешће заступљеног облика насиља међу вршњацима овим квалитативним истраживањем указано је и на теоријски и на практични значај ове теме, јер на тај начин указано је на актуелност овог проблема, на могућности сузбијања и смањења насиља у школама. У раду је указано и на значај вршњачког насиља, а не само физичког насиља, јер физичко насиље представља облик вршњачког насиља, због чега је неопходно правити међусобна упоређивања. Вршњачко насиље представља опширнији појам. Физичко насиље је само један од облика вршњачког насиља због чега је неопходно да се укаже и на значај вршњачког насиља, на неке његове значајне карактеристике јер то су заправо карактеристике и физичког вршњачког насиља. Указано је на повезаност вршњачког и физичког насиља, на заједничке факторе који доприносе насиљу, јер заправо циљ није само сузбијање и смањење физичког насиља, већ спречавање све веће заступљености физичког насиља и учесталост вршњачког насиља у целини, јер као што је наглашено, физичко насиље је један од облика вршњачког насиља.

Проблем истраживања у овом раду јесте теоријска анализа, теоријске поставке истраживања која се баве проучавањем вршњачког насиља, истраживањем физичког насиља као доминантног облика вршњачког насиља, узроцима који утичу на њихово појављивање, као и мере којима се проблем насиља и његова учесталост може решити. Као проблем истраживања наводи се теоријску интерпретацију свих феномена који су повезани са физичким насиљем, свих феномена који доприносе појави физичког насиља у вршњачкој групи при чему представљају узрок за појаву насиља.

Реч је о теоријско-квалитативном истраживању, теоријској интерпретацији, због чега је истакнут значај адекватне литературе, литературе која нам омогућава стицање квалитетних информација која утиче на проширивање знања, на стварање богатијег искуства. За решавање проблема као што јесте проблем физичког насиља, неопходно је богато теоријско знање јер оно представља основу за квалитетно и добро деловање у пракси, тј. за правилно деловање у стварним, реалним ситуацијама насиља.

Истраживање проблема физичког вршњачког насиља има велики теоријски и практични значај како због разумевања све актуелније проблематике насиља у школи, тако и за конституисање превентивних програма и добијање релевантних података и информација

ради сузбијања и смањивања насиља у школи. Познавање теорије је неопходно за добро деловање у пракси, богато теоријско знање олакшава решавање практичних, тј. стварних проблема који настају између вршњака у школској заједници.

На основу постављеног проблема и предмета квалитативног истраживања, циљ овог теоријског истраживања јесте да се проучавањем релевантне литературе утврди како се манифестује физичко насиље у школи, колика је његова учесталост и које су мере превенције за спречавање насиља.

На основу постављеног циља истраживања, произилазе следећи задаци истраживања:

- Утврдити колико је вршњачко насиље заступљено у школи.
- Размотрити ко су све учесници у вршњачком насиљу.
- Утврдити да ли је физичко насиље доминантан облик вршњачког насиља.
- Испитати ко су жртве физичког насиља.
- Утврдити који облици физичког насиља између вршњака су најчешће заступљени.
- Испитати утицај породице и породичног функционисања на појаву физичког насиља међу вршњацима.
- Испитати утицај школе, школског окружења на појаву физичког насиља међу вршњацима.
- Утврдити значај превентивних програма у циљу спречавања насиља.

Литература (домаћа и страна) која је кориштена у истраживању односи се на појам вршњачког насиља, физичком насиљу као једном од често заступљених облика насиља, као једном од најдоминантнијих облика насиља, последицама насиља и могућим узроцима који подстичу појаву физичког вршњачког насиља.

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Да је физичко насиље доминантан облик вршњачког насиље веома присутан, показала су нам раније спроведена истраживања. Међутим важно је да знамо да деца, ученици који су жртве својих вршњака, сами не могу да се супротставе насиљу. Да би се проблем физичког

вршњачког насиља решно, неопходно је да постану осетљиви сви из друштвене средине, да уочавају реалне проблеме који могу да се превазиђу само уз заједничку помоћ родитеља, наставника и стручних сарадника. Проблем насиља нимало није лако решити. Свако континуирано и дуготрајно насиље ствара озбиљне последице, последице које није нимало лако решити. Као што је указано да на појаву физичког насиља али и на појаву других облика вршњачког насиља утичу бројни фактори, за успешну превенцију насиља неопходно је пажњу посветити управо идентификованим факторима.

Самим указивањем на проблем, ми проблем не решавамо. Да би се проблем физичког насиља међу вршњацима решно, неопходно је да се пронађу решења којима се насиље зауставља, начини за спречавање насиља.

Физичко насиље међу вршњацима је сложен проблем, због чега је неопходно указати и на нека друга питања, на питања која су у раду наведена а на која није дат довољно адекватан и обухватан одговор. Често се наглашава да је вршњачко насиље друштвени проблем са чиме се у одређеној мери и можемо сложити. Криза друштва и моралних вредности негативно се одражавају на живот и правилно функционисање деце као и на односе између вршњака. Многе моралне вредности све више су занемарене у друштву, а управо недостатак тих вредности у великој мери утиче на појаву и све већу учесталост насиља. Неопходно је да друштво буде компетентно за решавање проблема, где се као значајна компетенција за решавање вршњачког насиља наводи ненасилна комуникација и развијање социјалних вештина.

Оно што треба проучити у даљим истраживањима јесте-Како развијати компетенције ненасилне комуникације? Како развијати социјалне компетенције и како унапредити интерперсоналне односе између вршњака? Ово су питања која су веома значајна за решавање проблема физичког насиља међу вршњацима, као и за решавање проблема насилног понашања између вршњака. Физички отпор, физички сукоби нису најадекватнији начини за превазилажење проблема насиља међу вршњацима.

Још једно истраживачко питања које треба квалитативно истражити јесте- Које су мере превенције најпогодније за решавање вршњачког насиље? Који су то програми превенције најпогоднији, и како те програме спровести у школи? Важно је истакнути да се програми превенције за вршњачко насиље заправо односе и на превенцију физичког насиља.

Закључак на самом крају истраживања јесте да је проблем физичког насиља заиста сложен, захтева додатну пажњу и ангажовање шире друштвене средине. Неопходно је повећати свест свих у друштву, неопходна је већа друштвена подршка како би се проблем

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-96

Датум:

19.08.2015.

физичког насиља превазишао. За спречавање физичког насиља важно је развијање моралних вредности, поштовање моралних начела, важно је мотивисати децу да проблеме решавају на конструктиван начин, на начин који уважава личност сваког ученика. Ово истраживање јесте квалитативно, нема емпиријског дела који нам указује на конкретније податке, али заправо то није недостатак, то не умањује значај овог истраживања. Ово истраживање се базира не проучавању богате литературе, литературе која свакако подразумева и стране ауторе, а део који никако не треба занемарити јесте приказивање досадашњих истраживања, приказивање конкретних и реалних података који су заступљени у школској средини.

Проучавањем литературе утврђено је да физичко насиље представља облик насиља који ученици често лако препознају, представља облик насиља који је ученицима доста познат, међутим и поред тога ученици се не супротстављају насиљу, ретко се обраћају другима за помоћ уколико су жртве насиља или присуствују насиљу. Као један од проблема који је уочен јесте да се физичко насиље често схвата олако, његовом сузбијању тежи се само уколико дође до настанка озбиљнијих последица, оно јесте насиље које деца препознају и то због наношења физичких видљивих повреда, међутим деца, као и многи други из друштвене средине заправо знају веома мало о феномену физичког насиља.

Још један значајан податак који је приказан у делу које говори о досадашњим истраживањима јесте како заправо варијабла пол утиче на појаву и заступљеност физичког насиља. Варијабла пол утиче на заступљеност физичког вршњачког насиља где се сам проблем физичког насиља инак чешће повезује са мушким полом. Физичко насиље чешће је заступљен код припадника мушког пола.

Физичко насиље лоше се одражава на правилно функционисање једне личности, утиче на безбедност детета због чега је неопходно насиље спречити, креирати сигурну и подстицајну средину за развој детета. Ово теоријско истраживање може да мотивише друге истраживаче и практичаре за даља истраживања, може да представља основу за даља проучавања јер то и јесте сврха овог рада. Већу пажњу свакако треба посветити програмима превенције, креирању подстицајног окружења, формирању једне демократичне средине која не спутава развој детета већ тежи његовом развијању у потпуности.

1. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Мастер Рад под називом *Физичко насиље као облик вршњачког насиља* у целини, у потпуности је испунио постављени истраживачки циљ и истраживачке задатке. Анализа и интерпретација резултата истраживања, који су обрађени адекватним теоријско-методолошким поступцима, указују на постојеће стање у области агресивног понашања, у овом случају вршњачког утицаја на физичко насиље, што се посебно актуелизује данас у процесу реформи школског система. Тумачење и анализа резултата истраживања омогућавају сагледавање актуелног стања и пружају могућност за промене у делу имплементације програма посвећеним разматрању и објашњењу везе између вршњачке прихваћености, одбачености, социјално одговорног и агресивног понашања и усмерености ка вршњацима, с једне, и физичког насиља, с друге стране који су се на пољу повезаности вршњачког утицаја и агресивности адолесцената у школама других земаља показали изузетно успешним.

2. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Да ли је теза урађена у складу са образложењем наведеним у пријави теме ДА

Да ли теза садржи све битне елементе ДА

По чему је теза оригиналан допринос науци ДА

Недостаци тезе и њихов утицај на резултат истраживања НЕМА

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

- да се мастер рад прихвати а кандидату одобри јавна одбрана ДА
- да се мастер рад враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се мастер рад одбија НЕ

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/2-96

Датум:

19. 10. 2015.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Ванредни професор др Бисера Јевтић

Доцент др Марија Јовановић

Доцент др Зоран Станковић